

A woman with glasses and a dark blue sweater with colorful horizontal stripes is standing in a field of tall, dry grass. She is holding a dark-colored guitar and looking down at it. The background shows a rolling hill with sparse vegetation and a few trees under a cloudy sky.

MUSIK OG SOCIALPÆDAGOGIK I FÆLLES TAKT

Gennem musikalsk samvær får socialpædagoger blik for borgerens potentiale – og borgerens motorik, sprog og hukommelse styrkes, viser ny forskning fra Tove Stenderup



FOTO: PRIVAT

19

Selvfølgelig skal vi leve op til krav, men det er jo helt vildt at se, hvad der blomstrer op, når mennesker får lov til at gøre det, de er gode til. Det ville da være rendyrket dumt at gå tilbage.

— Helen Eriksen, erhvervspsykolog og organisationskonsulent

PORTRÆT



FOTO: TOR BIRK TRADS

8

Fælles takt Musik kan fungere som et redskab og en ramme mellem borger og socialpædagog, som giver en fælles meningsfuld oplevelse, siger Tove Stenderup, der som en af de første har forsket i musikalsk samvær i den socialpædagogiske indsats

#socialpædagog

Jeg hedder Rasmus Furbo og er socialpædagog på aktivitets- og beskæftigelsestilbuddet Solgården i Taastrup for borgere med forskellige handicap og psykisk sårbarhed. Der har været lukket ned for aktiviteter under corona, men det har sat en masse kreative tanker i sving.

Først oprettede vi en Facebook-gruppe for at holde kontakten med borgerne og deres pårørende. Og så gik vi ellers i gang med en hel masse nye virtuelle aktiviteter. Jeg har fx arrangeret gåture, hvor jeg viser rundt i forskellige kvarterer i København, mens borgerne følger med i turen online. Jeg har været i mit øvelokale og optage, at jeg spiller musik fra film eller kendte danske sange. Det har jeg uploadet som video på Facebook, så borgerne kan tjekke ind og gætte på, hvad det er for sange, eller hvilke film musikken kommer fra.

Det er fedt at være med til at opfinde nye aktiviteter i en tid, hvor intet er, som det plejer – og for mig som socialpædagog er det utrolig givende at kunne skabe glæde også i den periode, hvor vi har arbejdet hjemmefra. X

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. sl.dk // Ansvarshavende Forbundsformand Benny Andersen // Redaktion Søren Lauridsen (chefredaktør), sln@sl.dk, Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk, Malene Dreyer, mad@sl.dk, Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk, Lea Holtze, hol@sl.dk, Runa Adriane Riis Larsen, ral@sl.dk // Kontakt redaktionen på nyhedsrum@sl.dk // Layout René Hart // Produktion KLS PurePrint A/S // Læserbreve Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurerende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk // Annoncer Se annonceinformation på socialpaedagogen.sl.dk // Oplag 45.000 i perioden 01.07.17-30.06.18 // Redaktionen af 6/2020 er afsluttet 04.06.2020 Næste nummer udkommer i uge 33, 2020 // Forsidefoto Tor Birk Trads // 77. årgang // ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt



Danske Medier OPLAGSKONTROL

TEMA

16

En faglig øjenåbner Coronakrisen har tvunget socialpædagogiske arbejdspladser til at vende hverdagen på hovedet. Og mange steder er det lykkedes at omsætte en svær tid til vigtig læring. Nu er det tid til at samle op på de positive erfaringer



ILLUSTRATION: GITTE SKOV

To nye podcast fra Socialpædagogerne

Bliv klogere på, hvordan du kan arbejde med NADA – og oplev, hvad du får ud af at besøge et snoezelhus. Tjek de to nyeste faglige podcast fra Socialpædagogerne.

Find dem på din podcast-app – eller på socialpaedagogen.sl.dk/podcast



FOTO: SOFIA BUSK

26

Nødvendig nærhed Afstand, ingen kram – og nul besøg. Corona-tiden har været udfordrende for mange udsatte borgere – men socialpædagoger har sørget for den nødvendige omsorg, nærhed og kropskontakt

4

Din pension er stabil under corona

Nej, coronakrisen har ikke udhulet socialpædagogernes pension, forsikrer pensionskassen PKA

6

Fællesskaber på kanten

Kom til konference i september – og bliv klogere på recovery og dobbeltdiagnoser

14

Dit forbund

Efter et voldsomt overfald har 30-årige Mia kæmpet for erstatning

24

Dilemma

Er det okay at ryge en smøg sammen med borgerne? Eller bør man gå forrest som det gode eksempel? To socialpædagoger har hver sit synspunkt

34

Springet



FOTO: MICHAEL DROST-HANSEN

Dorthe Iversen er leder for sundhedsfaglige – og bruger socialpædagogikken som afsæt til at skabe et bedre samarbejde mellem forskellige faggrupper

LÆS DIT FAGBLAD ONLINE PÅ socialpaedagogen.sl.dk/fagblad

PENSION

DIN PENSION ER STABIL UNDER CORONA-KRISEN



Kan man risikere at blive nødt til at udskyde sin pensionisttilværelse pga. en global økonomisk nedtur i kølvandet på coronakrisen? Har pandemiens konsekvenser for aktiemarkederne udhulet socialpædagogernes pension? Kort fortalt er svaret nej og nej. Og det skyldes ifølge direktør for medlemsafdelingen i PKA Tomas Frydenberg to ting:

Dels er PKA en velpolstret pensionskasse med en stor opsparing at trække på. Derfor vil det enkelte medlem ikke mærke forskel her og nu. Dels har PKA valgt en forretningsmodel, hvor bestyrelsen hvert år fastsætter en fast rente, som alle medlemmer er garanteret – uanset hvordan det går med investeringerne i det givne år. Og uanset om man er ung eller snart skal på pension. X

Tjek dine pensionstal på pka.dk/pkaoverblik/

A-KASSE

Socialpædagogernes a-kasse får topkarakter

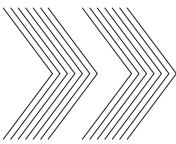
‘A-kassen er god til at informere mig’, og ‘Jeg får værdi for mine penge’. Sådan lyder det bl.a. fra socialpædagoger, der er blevet spurgt om deres tilfredshed med Socialpædagogernes a-kasse i en ny undersøgelse. Medlemmerne er særligt tilfredse med ‘mødet med a-kassen’ – dvs. den rådgivning, de har fået – og informationen fra a-kassen, som medlemmerne mener, er relevant og letforståelig. Til gengæld scorer a-kassen lidt lavere på ‘tilgængelighed’ og ‘selvbetjening’.

77 initiativer gennemført

Et kursus med faglige diskussioner og socialt samvær med fokus på at forbedre arbejdsmiljøet. En temadag om angst. Dialogmøder med lokale politikere. I alt er der pr. 1. maj i år blevet gennemført 77 forskellige initiativer i forbundets ti kredse med støtte fra Socialpædagogernes Initiativpulje. Langt størstedelen af initiativerne – 65 ud af de 77 – fokuserer på to emner: at styrke medlemmernes faglige viden og refleksion – eller at styrke de psykiske, sociale og organisatoriske aspekter af arbejdsmiljøet. X

Læs mere om initiativpuljen på sl.dk/pulje

HØRT



Coronakrisen kommer til at kaste lange skygger over de kommende overenskomstforhandlinger. Derfor drøfter vi i de offentlige ansattes fagforeninger, hvordan vi sikrer, at I mindst muligt bliver berørt af den økonomiske krise. En af mulighederne er at udsætte OK-forhandlingerne på det offentlige område til 2022 med håb om, at økonomien har det bedre. Det kan være, at det er det bedste for at opnå et godt overenskomstresultat for jer.

— Forbundsformand Benny Andersen på Facebook



I Esbjerg deltog 15 medarbejdere i en inspirationsdag med fokus på danseaktiviteter i arbejdet.

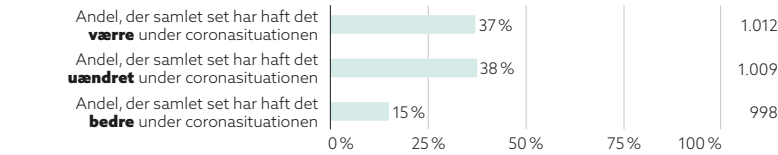
FOTO: PRIVAT

UNDERSØGELSE

MedlemsPuls om coronatiden

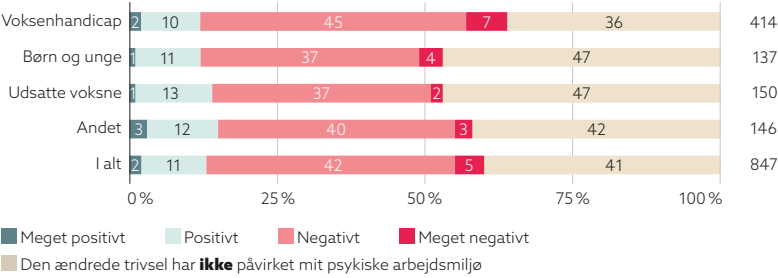
Hvordan har borgernes trivsel været under coronakrisen i forhold til normalt? Og hvad med din egen trivsel – og arbejdsmiljøet? I den seneste MedlemsPuls, som er Socialpædagogernes digitale medlemspanel, hvor ca. 3.000 medlemmer svarer på spørgsmål, har vi taget pulsen på corona-hverdagen. Her er nogle af de resultater, MedlemsPulsen giver:

På tværs af forskellige arbejdsområder er deltagerne i MedlemsPulsen blevet bedt om at vurdere den generelle trivsel blandt de borgere, de hver især arbejder med:



Andelene summerer ikke til 100 pct. da det har været muligt at svare ‘ved ikke’ til hver af svarmulighederne.

På spørgsmålet om, hvordan borgernes/børnenes/de unges ændrede adfærd påvirker det psykiske arbejdsmiljø, svarer medlemmerne:



Læs mere om MedlemsPulsen på sl.dk/medlemspuls

443 har pr. 8. juni anmeldt COVID-19 som en arbejdsskade, viser tal fra AES.

KOMMENTAR

INGEN SKAL TJENE PENGE PÅ UDSATTE

VI HAR LÆNGE – MEGET LÆNGE – arbejdet for, at det ganske enkelt ikke skal være lovligt, at spekulanter kan tjene penge på socialområdet. Vi har set rigtig mange private tilbud, hvor pengene cirkulerer rundt, og der bliver udbetalt millioner af kroner, der havner i lommen hos en koncern eller en privatperson.

Og lad mig slå fast med det samme: Vi har ikke noget imod private tilbud. Vi har bare noget imod, at man i dag helt lovligt kan skabe profit til egen vinding på dette område. De penge burde jo gå til at sikre højest mulig kvalitet for udsatte børn, unge og voksne. Hver gang der stikkes en mio. kr. ned i lommen hos en koncern eller et privat menneske, ja, så er der jo kun ét sted, pengene kan tages fra. Og det er fra de udsatte mennesker, der har så

’Vi har ikke noget imod private tilbud. Vi har bare noget imod, at man i dag helt lovligt kan skabe profit til egen vinding på dette område.’

hårdt brug for fagligt kompetente tilbud. Det er himmelråbende indlysende, synes jeg. Vi skal have strammere lovgivning på området. Og meget tyder på, at politikerne nu også rent faktisk har tænkt sig at ændre på det. Vores årelange

arbejde og påvirkning har givet resultater, tør jeg godt allerede sige. For regeringen og socialminister Astrid Krag har nemlig barslet med et initiativ til en lovændring, hvor jeg håber, at de har skelet til vores bud på løsninger. Med den kommende lovændring får vi forhåbentligt én gang for alle sat en stopper for den form for spekulation. For, som statsminister Mette Frederiksen tidligere har sagt til dagbladet Politiken: ‘Du kan tjene penge på at sælge gummistøvler – ikke på seksuelt misbrugte børn.’ X

Benny Andersen
forbundsformand



FOTO: RICKY JOHN MOLLOY



Drømmen om at ændre sit liv

Nu hvor det igen er muligt at gå i biffen, er her et bud på en god sommerfilm. I 'The Peanut Butter Falcon' møder vi 22-årige Zack, der er født med Downs syndrom – men som har store drømme om at blive professionel wrestler. På den institution, hvor Zack bor, bruger han derfor det meste af sin tid på at gense de største kampe på et gammelt VHS-bånd. Han keder sig og vil hellere ud i verden og leve sit liv – og med hjælp fra en anden beboer stikker den unge mand af for at forfølge sin store drøm. X



Vil du være med til at udvikle en ny metode?

Kender du en kommune, der har lyst til at arbejde med inddragelse af borgere og pårørende? Nyt Fremfærd Projekt, som bl.a. Socialpædagogerne står for, efterlyser kommuner, der vil styrke samarbejdet mellem borgere, pårørende og medarbejdere. X

Læs mere om projektet på vpt.dk



NY SAMTALESALON OM DIGITALE PENGE

Hvordan håndterer man digitale penge og egen økonomi, hvis man er udfordret på at bruge it? Det har de fokus på i Digitaliseringsstyrelsen, som i et samarbejde med foreningen LigeVærd har udviklet en samtalesalon, der skal hjælpe unge med særlige behov til større forståelse af digitale penge. En samtalesalon er en styret samtale, hvor deltagerne hele tiden ved, hvad der tales om, hvem der tales med og hvor længe. Og i samtalesalonen 'Når penge er digitale' handler det om at snakke om, hvordan man holder styr på pengene – også når de er digitale. X

Læs mere på digst.dk – søg på 'Når penge er digitale'

Et nuanceret billede af misbrug

En intens historie om et halvt år i en almindelig, men stofafhængig ung kvindes liv. Det er essensen i bogen 'S', som er skrevet af debutanten Simone Mørch Stjer. Hun har selv arbejdet i seks år på et herberg for hjemløse kvinder på Vesterbro i København – og det er den tid, der har inspireret til bogen. I 'S' møder vi Helene, som lever et liv som alle andre, men som også søger rusen og stofferne i miljøet omkring Istedgade. Forfatteren har udtalt, at hun håber, at bogen giver et mere nuanceret billede af stofafhængighed – fordi Helene – og andre stofbrugere – fortjener at blive set på mindre moraliserende og generaliserende og mere som individer. X



Fællesskaber på kanten

Kom til konference i fagligt selskab 7. september i Middelfart, hvor du kan blive klogere på recovery og dobbelt-diagnoser – og få konkrete redskaber til, hvordan man kan arbejde med udvikling i fællesskaber.

Læs mere, og tilmeld dig på sl.dk/nyt/arrangementer

'S' af Simone Mørch Stjer. Gyldendal, 199,95 kr.

SUNDHEDSDAG

Lad os tale sammen ...

Den 8. oktober er det Danmarks Mentale Sundhedsdag 2020. Og frem til den 28. august kan alle landets arbejdspladser søge om at være med – og få 10.000 kr. til at sætte fokus på den mentale sundhed. Det kan fx være med et foredrag, en workshop, en udflugt – eller jeres helt egen idé. Det skal bare være noget, der kan være med til at starte samtalen om, hvordan I har det på jeres arbejdsplads. Og som noget særligt i år er 'Genstart efter coronakrisen' et af de emner, man kan tage fat på. X



Læs mere på danmarksmentalesundhedsdag.dk



Sindet er også en del af kroppen

Ulighed i sundhed er en folkesundhedsudfordring i Danmark. For mennesker med svær psykisk lidelse betyder det, at de stadig risikerer at dø 15-20 år før alle andre. Årsagerne er komplekse, men i EN AF OS er udgangspunktet, at holdninger og praksis hos personalet ikke i sig selv må bidrage til, at mennesker med psykiske lidelser ikke får den rette hjælp til deres sundhedsudfordringer.

I dit faglige arbejde som socialpædagog kan du være med til at forebygge stigmatisering af mennesker, der har eller har haft en psykisk sygdom, i mødet med sundhedsvæsenet.

Til det formål har EN AF OS etableret en hjemmeside, der gør viden og råd mere tilgængelig for fagpersoner, brugere og pårørende. Gennem spots, korte film, interaktive læringsmaterialer, artikler, podcasts, interviews, debatoplæg og supplerende viden giver hjemmesiden handlingsanvisende, konkrete råd.

www.ulighed-i-sundhed.dk

”Du får kun den halve historie, hvis du ikke ser det hele menneske”

Ondt i livet skal ikke give ondt i tænderne

Ulighed i tandsundhed udgør et selvstændigt problem for mennesker med psykiske lidelser både socialt, helbreds-mæssigt og økonomisk. Medicin mod psykiske lidelser forårsager ofte mundtørhed, som kan medføre alvorlige og livsvarige tandproblemer, der kan forebygges med den rette viden i tide.

Tandproblemer kan i sig selv have direkte alvorlige konsekvenser for det fysiske helbred. Mange ved desværre ikke, at dårlig mundhygiejne og problemer i mundhulen, fx tandkødsbetændelse og parodontitis (der nedbryder tænderes støttevæv), kan forårsage alvorlige fysiske sygdomme som betændelse i hjerteklapper, lungebetændelse eller forværring af prædiabetes og diabetes type 2.

EN AF OS har lavet en særlig hjemmeside, hvor du som fagperson kan finde viden, gode råd og inspiration til, hvordan I i det faglige arbejde kan styrke opmærksomheden på tand-området.



Væk med tavshed, tvivl og tabu om psykisk sygdom.

www.en-af-os.dk/tandsundhed



Musik og socialpædagogik i fælles takt

TEKST MALENE DREYER /// FOTO TOR BIRK TRADS

Musikalsk samvær er et særligt autentisk og ligeværdigt rum, som forbedrer bl.a. borgerens tiltro til egne evner, dokumenterer en ny ph.d.-afhandling af Tove Stenderup. **Men også socialpædagogerne profiterer af at skabe musik sammen med borgerne,** påpeger forskeren

T

OVE STENDERUPS VEJ igennem sit musikfaglige liv har altid været learning by doing. Med udspring i folkemusik har hun bevæget sig gennem den musikpædagogiske verden med nysgerrighed og engagement som ledestjerne.

Uddannet musikpædagog fra musikkonservatoriet gik vejen forbi rollen som underviser på musikskoler, kordirigent, rytmikunderviser og ud på landets daginstitutioner. Men her stødte hun på en ud-

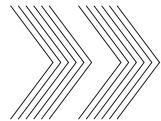
fordring: Når hun kom ud i den pædagogiske virkelighed med sin ’musikskolekasket’, blev hun opfattet som en gæst helt frakoblet institutionens øvrige dagligdag.

– Musik i et læringsmiljø er enormt spændende. Men når jeg kom med mit keyboard ud i børnehaven, lød det: ’Nu kommer musikskolen’, og så forlod pædagogerne ofte rummet. Hvis musikken skal integreres og bruges til noget pædagogisk, så skal pædagogerne selv på banen. Derfor stod det pludselig klart for mig, at hvis feltet skal ud og leve blandt pædagogerne, så skal jeg ansættes på pædagoguddannelsen!

Et hul i lærebøgerne

Som sagt, så gjort. Tove Stenderup blev ansat på pædagoguddannelsen, og det åbnede hendes øjne for socialpædagogikken.

– Den socialpædagogiske tilgang til musikpædagogik er anderledes end den traditionelle. Normalt er der jo et formål med at lære noget bestemt enten musisk fagligt eller alment fagligt. Men socialpæda-



Det var så smukt. Men jeg var ikke i stand til at forklare, hvad det var, jeg oplevede, og hvad det handlede om.

— Tove Stenderup, musikpædagog og forsker



Tove Stenderups forskning:

I sin ph.d., ’Musikalsk samvær i den socialpædagogiske indsats med mennesker med erhvervet hjerneskade’, har Tove Stenderup undersøgt, hvilken betydning musikalsk samvær har i den socialpædagogiske indsats med mennesker med erhvervet hjerneskade.

Hun har anvendt metoden aktionsforskning, som sætter praksisviden og teorier fra forskellige faglige perspektiver i spil. Tre socialpædagoger og fire borgere medvirkede i studiet, hvor de sammen med Tove Stenderup tilrettelagde musikalsk samvær i to aktionseksperimenter. Resultaterne er bl.a.:

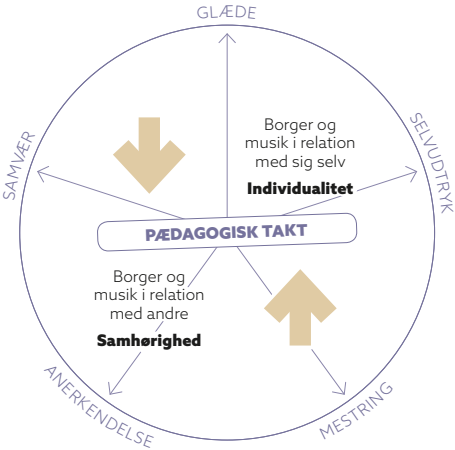
- Borgeren oplever musik som en meningsfyldt samværsform, og når musikalsk samvær foregår med udgangspunkt i musik fra borgerens hverdagskultur, **forbedres og forandres flere kognitive områder.**
- Skal praksis, hvor socialpædagoger inkluderer musik, forbedres, kræver det, at socialpædagogen tør gå aktivt ind i musikaktiviteter, får kendskab til andre musikgenrer end dem, man selv kender til – og **kan håndtere at være helhjertet og gå autentisk ind i aktiviteterne.**

Læs Tove Stenderups ph.d. på kortlink.dk/269ac

Begejstring
– Samarbejdet med socialpædagogerne er ustyrligt – og fantastisk. Det har givet mig lyst til at gå mere i dybden med feltet, siger Tove Stenderup.

Pædagogisk takt og udbytte af musik i socialpædagogisk arbejde

I sin ph.d. har Tove Stenderup brugt begrebet pædagogisk takt til at beskrive den situation, hvor socialpædagogen skal kombinere anerkendelse af borgerens integritet og behovet for social integration:



hvor Tove Stenderup har undersøgt, hvilken betydning musikalsk samvær har i den socialpædagogiske indsats med mennesker med erhvervet hjerneskade.

Her sætter hun ord og teoretiske begreber på aktiviteter som netop den, hun nogle år forinden havde oplevet på pædagogstudiet:

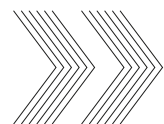
– De studerende gjorde brug af en professionsfaglig viden om målgruppen generelt, samtidig med at de satte sig specifikt ind i de unges daglige rutiner. De var tilsyneladende ikke betænkelige ved, om de skulle ’tabe autoritet’. De søgte gennem deres her-og-nu-praksishandlinger i musik og fokuseret aflæsning af de unges reaktioner at skabe en samhørighed omkring dans, optog og instrumenter. Man kan fristes til at sige, at de hele tiden bestræbte sig på at være i takt på flere niveauer samtidig, forklarer Tove Stenderup.

Pædagogisk takt

Begrebet takt er hentet fra musikkens verden og er det, der holder sammen på musikken – og som musikere læner sig op ad for at følges ad. Tove Stenderup ser en parallel til musikken i socialpædagogikken og taler om pædagogisk takt, når hun forklarer, hvad det særlige socialpædagogiske greb er.



Faglighed
Kompetenceudvikling kan være med til at sikre, at socialpædagoger føler, de har fagligt overskud til at inkludere musik i en social indsats, viser Tove Stenderups forskning.



Når vi er sammen om musikken, deler vi oplevelsen. Vi kan begge fejle og begge grine af det.

— Tove Stenderup, musikpædagog og forsker

len mellem teoretisk viden og praktisk kunnen. Faglig viden om, hvad der virker, kombineres med indsigt i, hvordan man får det til at virke. I socialpædagogikken udmøntes praktisk klogskab forskelligt afhængigt af til hvem, med hvem og af hvem, forklarer Tove Stenderup.

Det fælles tredje

Det socialpædagogiske sigte med det musikalske samvær er anderledes end i den øvrige musikpædagogiske verden. Det færdige værk er ikke så vigtigt, og der er ikke et konkret udbytte på samme måde, som hvis elever skal lære noder eller fortolke en sangtekst. Det vigtigste er processen og relationen.

Musikken bliver et redskab og en ramme mellem borger og pædagog, som giver en fælles oplevelse. Det kan nedtone de personlige roller, udviske magtskævheden eller det terapeutiske mål og give luft under vingerne, så en autentisk og ligeværdig relation kan opstå.

Så kan indholdet – det, der er svært at tale om, eller det, man har på hjerte – komme frem, fordi fokus ikke ligger på 'her kommer jeg og skal hjælpe dig'.

– Musikken kan flytte fokus fra dig og mig, pædagog og borger, til noget andet, siger Tove Stenderup og giver et konkret eksempel. En borger har ikke lyst til at tale om det, der er svært. Men hvis han spiller guitar samtidig, så glider samtalen meget lettere.

– Når vi er sammen om musikken, deler vi oplevelsen. Vi kan begge fejle, begge grine af det. Det bliver nemmere for ham, for fokus bliver flyttet væk fra hans person. Så er det sagen, der fylder i stedet for personerne.

Husker med pulsstøtte

Musikalsk samvær kan også forbedre borgernes motorik, hukommelse, sprog, initiativ og sociale samvær. Fx viste det sig i Tove Stenderups forskningsprojekt, at en af deltagerne ved hjælp af pulsstøtte kunne huske navnet på sit barnebarn. Og sangen 'Så længe jeg lever' gav hende impuls til at fortælle om John Mogensens liv – en viden, hun lå inde med og gerne ville dele med de andre.

På den måde forandrede og forbedrede musikaktiviteten borgerens hukommelse og evne til at formidle og kommunikere med andre. Samtidig viser Tove Stenderups forskning, at musikaktiviteterne kan understøtte borgernes oplevelse af meningsfuldhed og motivation.

– Musikaktiviteter kan bidrage til borgerens oplevelse af mestring af livsvilkår efter erhvervet hjerne-



Blå bog Tove Stenderup:

- Uddannet almen musikpædagog og musikunderviser
- Cand.pæd. i didaktik og musikpædagogik
- Lektor, ph.d.-studerende, Forskningscenter for pædagogik og dannelse på VIA
- Tilknyttet Aalborg Universitet
- Forsker i brugen af musik som pædagogisk redskab på social- og specialområdet

skade på tre punkter: tiltro til egen evne til at løse opgaver med succes, evne til at danne sociale netværk og øget sammenhæng mellem nutidens oplevelser og tidligere erfaringer og handlinger og tanker, forklarer hun.

Større indsigt i borgerne

Et andet interessant fund i hendes forskning er, at det musikalske samvær også har en vigtig effekt på socialpædagogerne. Det kan gøre dem klogere på borgerens potentialer og give en ny og anden indsigt i borgerens liv og kompetencer.

– Socialpædagogerne i projektet får øje på potentialer hos borgerne, som de ellers ikke havde fået øje på. De ser, at borgerne kan noget andet. Der kommer flere aspekter ind i forståelsen, så man bedre kan tilrettelægge, hvordan man i det hele taget kan understøtte borgeren, siger Tove Stenderup.

Forskningsprojektet havde mennesker med erhvervet hjerneskade som målgruppe. Men metoden kan udmærket bruges på alle andre målgrupper på det socialpædagogiske område, vurderer Tove Stenderup. Hun understreger også, at man ikke behøver at være en Lukas Graham for at kunne praktisere musik som socialpædagogisk metode. Faktisk behøver man hverken kunne spille et instrument eller have en tone i livet. Man kan sagtens bruge de muligheder, der findes i fx at afspille et nummer fra Spotify på anlægget og synge sammen med borgeren eller tromme med på rytmen, siger Tove Stenderup.

– Det behøver ikke være skønsang, tværtimod. For hvis det bliver for perfekt, kan den anden godt føle afmagt. Når man laver musik sammen, kan man fejle sammen, grine sammen og udvikle sig sammen. ×

KOMPLEKS?

- MENNESKELIG SIKKERHED OG TRYGHED

Vi kan:

- skabe tryghed og træde i baggrunden
- støtte som sekundær medarbejder
- varetage hele indsatsen

S · T · O · P
SIKKERHED · TRYGHED · OMSORG · PÆDAGOGIK

www.s-t-o-p.nu

Tlf. 7199 3775 • post@s-t-o-p.nu



For **AKUT**
assistance

Tlf. 7060 5929

– hele døgnet,
hele ugen

KRAP kursus i Middelfart



Psykolog Peter Storgård afholder 8-dages **KRAP** kursus i **Middelfart** med start i september 2020. Kurset er for pædagoger og andre faggrupper, som arbejder professionelt med udsatte børn /unge eller mennesker med særlige behov.

Underviser er **Peter Storgård**, som er den ene af de 2 psykologer bag **KRAP**. Kurset er opbygget med 4 moduler á 2 dage, og prisen er 8.800 kr. + moms, incl. fuld forplejning. Max. 24 deltagere.

Hent udførligt program på min hjemmeside: peterstorgaard.dk/2020e.pdf eller send mail og få det tilsendt: peterstorgaard@gmail.com

Psykolog
Peter Storgård

PsykologKlinikken,
Adelgade 44, 1.,
9500 Hobro

ET OVERFALD VENDTE OP OG NED PÅ ALTING

Hun har kæmpet hårdt for at få anerkendt de personlige og helbredsmæssige konsekvenser af et voldsomt overfald i 2017. 'Men uden Socialpædagogerne var jeg aldrig nået i mål med min erstatnings-sag,' lyder det fra **Mia Vittrup Steffensen**

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
NILS
LUND
PEDERSEN

JEG ER SÅ GLAD. Jeg har lige fået en afgørelse fra min kære fagforening, SL. I er bare de mest fantastiske mennesker til at støtte.'

Mia Vittrup Steffensen taler direkte til kameraet i den lille film, hun lagde på sin Instagram-profil i starten af maj. Hun har netop modtaget et brev fra Socialpædagogerne, der fortæller, at Erstatningsnævnet har anerkendt erstatningsansvar og tilkendt hende godt 35.000 kr. i godtgørelse for svie og smerte. Den endelige erstatning om tabt arbejdsfortjeneste er endnu ikke fastlagt.

Samme dag kom også afgørelsen på den arbejdsskadesag, Mia Vittrup Steffensen har kørt med hjælp fra Socialpædagogerne. Hun får nu 85 pct. i erstatning for tabt erhvervsevne.

– Det er så vigtig en anerkendelse for mig. Det giver mig troen på og følelsen af retfærdighed, fordi det slår fast, at det ikke er mig, der er noget galt med. At jeg ikke overdriver mine symptomer og konsekvenserne af det, jeg var udsat for, fortæller Mia Vittrup Steffensen.

Men hendes liv bliver aldrig som før. Ægteskabet er røget, den

venstre hånd er skadet for altid – og hverdagen er præget af diagnoserne PTSD, angst og kroniske smerter.

– Jeg er 30 år gammel. Jeg kommer aldrig mere til at arbejde som socialpædagog. Og jeg ville da til enhver tid hellere undvære erstatningen og have mit tidligere liv tilbage.

Sparket, bidt og slået

Det tidligere liv, som Mia Vittrup Steffensen refererer til, slog en gevaldig kolbøtte en februar aften i 2017. Hun var på aftenvagt på et opholdssted for børn og unge med autismespektrum-forstyrrelser – og alene på afdelingen.

– Jeg havde en konflikt med en 16-årig pige, som ofte var meget udadreagerende. Den aften overfaldt hun mig. Hun kastede med både kniv og en glaslysestage – og bed, sparkede, slog mig og hev i mit hår. Hun var så meget i affekt, at jeg ikke kunne tale hende ned og nedtrappe konflikten.

Mens det hele stod på, og adrenalinen pumpede løs, lykkedes det Mia Vittrup Steffensen at få en af de andre unge beboere til at tilkalde hjælp, så de var to kolleger om at lave en magtanven-



»

Anerkendelse
– At få papir på, at det ikke er mig, der overdriver – men at jeg rent faktisk har mistet en stor del af min arbejdsevne efter et overfald på jobbet, er en kæmpe oprejsning for mig, siger Mia Vittrup Steffensen.

Her kan du få hjælp:

På sl.dk/faa-svar kan du se, hvordan I bedst forebygger vold og trusler på arbejdspladsen – og få et overblik over, hvad du skal vide, hvis du får en arbejdsskade.

Husk, at har du været ude for en arbejdsskade, skal du henvende dig direkte til arbejds-skadeteamet i forbundet. Du skal ikke først kontakte din kreds.

Kontakt arbejds-skadeteamet på arbejdsskade@sl.dk eller tlf. 7248 6040

delse og holde pigen nede, indtil hun faldt til ro.

– Da jeg selv prøvede at lave en magtanvendelse, sparkede hun mig hårdt i ryggen med sit knæ, og min tommelfinger blev vredet helt rundt. Jeg tænkte slet ikke på, at det gjorde ondt – jeg var mere optaget af at skærme de øvrige unge og sikre, at pigen ikke gjorde skade på sig selv. Det gik så hurtigt det hele.

Signalerer at jeg er okay

Mia Vittrup Steffensen indberetter magtanvendelsen samme aften og fortæller sin leder om den voldsomme oplevelse. Men hun bliver bedt om at gøre vagten færdig – og hun bliver ikke opfordret til at tage på skadestuen, selvom hun har voldsomme smerter i venstre hånd og ryster i hele kroppen.

– Jeg tog hjem til mine forældre henover weekenden, men ugen efter mødte jeg ind igen. Og ud over en kort samtale med min leder fortsatte jeg bare som normalt, fortæller Mia Vittrup Steffensen, som i dag fortryder, at hun ikke tog den voldsomme hændelse mere alvorligt. Og at hendes arbejdsplads ikke tog det mere alvorligt.

– Jeg gik i det der overlevelseshold, hvor man udadtil signalerer, at det hele er okay. Og jeg følte, at holdningen på arbejdspladsen var, at de jo alle havde oplevet den slags konflikter. Så jeg blev ikke syg. I stedet trak jeg ligesom en maske på, der signalerede, at jeg havde styr på tingene.

Fyringsvarsel rammer hårdt

Tre uger efter overfaldet bliver Mia Vittrup Steffensen opereret i fingeren. En sene er revet over og bruskpladen knust. I dag har hun ingen funktion i venstre hånd. Samtidig begynder en lang

periode, hvor hun har det rigtig skidt med gentagne mareridt, konstante tics i nakken – og følelsen af, at der er et eller andet galt.

– Da jeg fik et fyringsvarsel fra min arbejdsplads pga. for meget sygefravær, gik jeg helt ned. Jeg ville skilles, flytte for mig selv – jeg følte, at jeg levede i en zombieverden. Jeg vendte mig bort fra og sårede alle de mennesker, der bare ville mig det godt. Og det er jeg så ked af i dag.

I den periode får Mia Vittrup Steffensen stor hjælp af arbejds-skadeteamet i Socialpædagogerne, som sørger for, at overfaldet anmeldes til Erstatningsnævnet.

– Jeg følte mig på intet tidspunkt alene, for hver gang der skulle indberettes, dokumenteres eller yderligere undersøges, var mit fagforbund der med det samme. Min arbejdsskadekonsulent ankede også den første afgørelse, da AES (Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, red.) i første omgang kun gav mig 25 pct. i tabt erhvervsevne.

En vigtig sejr

I dag lever Mia Vittrup Steffensen med en voldsomt nedsat arbejdssevne og diagnoserne PTSD og angst samt CRPS, som er en kronisk smertesygdom. Og selvom sagen endnu ikke er helt afsluttet mht. beløbet på den økonomiske erstatning, så føler Mia Vittrup Steffensen alligevel, at hun har vundet en vigtig sejr.

– Jeg er så taknemmelig for den hjælp, jeg har fået fra min fagforening. Jeg var aldrig nået igennem det her uden den professionelle støtte. Det føles fantastisk at få medhold – og få anerkendt, at jeg rent faktisk har så ondt både fysisk og psykisk, som jeg har sagt længe, siger hun. ×

Tættere på kernen

Coronakrisen har tvunget socialpædagogiske arbejdspladser til at vende hverdagen på hovedet. På botilbuddene Sydtoften og Kildehaven er det lykkedes at vende en svær tid til vigtig læring – og medarbejderne er blevet endnu skarpere på deres faglighed

TEKST
LEA
HOLTZE
///
ILLUSTRATION
GITTE
SKOV

SHIT, HVORDAN FÅR JEG vagtplanen til at hænge sammen? Kan vi holde smitten fra døren? Og hvad med de borgere, der har brug for en genkendelig hverdag?

Bekymringerne stod i kø i socialpædagog Jette Thomsens hoved den 11. marts. Som teamkoordinator på botilbuddet Sydtoften i Grindsted for borgere med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser lignede det åbningsscenen i hendes værste mareridt, da nedlukkede dag- og aktivitetstilbud og så vidt muligt skærmmning af borgerne med ét stod øverst på dagsordenen.

Men til sin store overraskelse kan hun nu se tilbage på en coronakrise, hvor savnet af pårørende ganske vist har fyldt, og hvor kom-

munikation mellem afdelinger og medarbejdere har været sværere – men også en tid, hvor ro, entil-en kontakt og øget selvbestemmelse har bragt medarbejderne endnu tættere på kerneopgaven.

– Socialpædagogerne har været virkelig dygtige til at bruge deres faglighed til at skabe ro, struktur og motivation. Det har faktisk været supergodt, fortæller hun.

Der skulle en krise til

Før corona ramte, skulle beboerne hver dag transporteres til og fra dagtilbud og spise sammen i fællesrummene på helt bestemte tidspunkter. Under corona har borgere og medarbejdere i botilbuddet tilbragt langt flere timer sammen, hvor de ikke har skullet

nå noget, og medarbejderne har bragt maden ud i hver enkelt borgers lejlighed.

– Der har været en helt anden ro til at snakke med hver enkelt. Der har ikke været noget stress. Det har i virkeligheden været i stor respekt for borgernes selvbestemmelse, som ligger i vores kerneopgave, siger hun og fortsætter:

Tid til at tale med flere

Normalt kører vores ambulante mobilteam ud til de unge på bostederne. Nu har vi skullet øve os i telepsykiatri, og det er gået forbavsende godt. Vi har brugt FaceTime og Skype med samtykke fra borgerne, så vi stadig kunne se de unge og aflæse deres ansigtsmimik. Derfor skal vi tage med os, at det ikke altid er nødvendigt med et fysisk fremmøde. For med telepsykiatri kan vi få tid til at tale med endnu flere.

— Tina Frydenlund, socialpædagog og TR ved Børne- og Ungdomspsykiatrien Odense

– Vores tanke har hele tiden været at arbejde endnu mere individuelt med den enkelte borger, men det var åbenbart en coronakrise, der skulle til for, at vi fik det sidste skub.

I borgerens tempo

Frem for faste spisetider i fællesrummet kunne Jette Thomsen nu godt tænke sig at arbejde med, at borgerne selv henter deres mad ind i lejlighederne og muligvis »»

inden for et større tidsrum – når de har lyst. Og for at skabe mere ro for den enkelte vil de også på Sydtoften opfordre de pårørende til at bruge borgerne egne indgange og opholde sig i lejligheden frem for at gå gennem fællesarealerne og opholde sig der.

– Borgerne er blevet trygge i deres egne boliger, og det styrker deres identitet. Selvfølgelig bliver det godt, når de fx skal tilbage til svømning og ridning. Men det unikke i den her periode har været, at alt er foregået i deres tempo, og det er interessant at se, hvad den ro gør. Og vigtigst af alt kan jeg mærke, at det har givet mening for medarbejderne at arbejde på den måde, siger hun.

Samtidig har det været en kæmpe gevinst for det tværfaglige samarbejde, at medarbejderne fra dagtilbuddene er rykket ind på bostedet.

– Vi har virkelig fået øjnene op for, hvad vi hver især kan, siger hun.

Nu kender vi hinanden

Samme oplevelse har TR og socialpædagog Mie Louise Pedersen. Hun arbejder normalt som aktivitetspædagog ved aktivitets- og samværstilbuddet Gården i Svinninge. Da coronapandemien lukkede Gården ned, blev hun og kollegerne sluset ind på det tilstødende botilbud Kildehaven for at lave aktiviteter og tage del i den daglige støtte og pleje.

Og én ting er, at medarbejderne har fået større kendskab til og dermed forståelse for hinandens arbejdsopgaver. Noget andet er, at

de har kunnet lære hinanden en masse fagligt, fortæller hun.

– Vi håndterer fx forflytninger forskelligt, og det sundhedsfaglige personale har lært en masse om vores pædagogiske arbejde med fokus på borgernes selvbestemmelse. Når man nu kender hinanden, kan vi nemmere spørge undrende ind. Jeg er sikker på, at samarbejdet vil blive bedre i fremtiden, siger hun.

Vi har bygget bro

Samtidig har hun og kollegerne fra dagtilbuddet lært nye sider af borgerne at kende ved at være tæt på dem i deres hjem.

– En borger havde fx et staffeli stående. Så kunne vi i fællesskab planlægge nogle aktiviteter såsom at male, når nu jeg havde lært, at det er en aktivitet, borgeren holder rigtig meget af. En anden borger er glad for at få en dans i løbet af dagen. Det vidste jeg allerede fra Gården, og den viden kunne jeg tage med ind på bostedet for at skabe struktur og genkendelighed i den nye hverdag. Så vi fik bygget bro mellem Kildehaven og Gården og har

også fået indsigt i, at derhjemme kan nogle af borgerne mere eller mindre, end når de er hos os, siger hun.

Selvom det er gået overraskende godt, hvis man spørger Mie Louise Pedersen, har hun glædet sig til at komme tilbage og genoptage sine pædagogiske handleplaner på Gården.

– Men det er lærerigt at prøve en anden hverdag. Hvis personalet på bostedet kunne have lyst og mulighed for at komme ud til os og prøve vores hverdag og arbejdsopgaver, kunne det bidrage yderligere til et godt samarbejde. ×

Telefon og skærm kan noget andet

I stedet for at møde de unge på misbrugscentret har jeg ringet til dem. For nogle kan det faktisk være nemmere at tale over telefonen. Afstanden gør, at det ikke føles så farligt som at sidde over for en fremmed person. Måske skal vi fremadrettet have en længere samtale over telefonen den første gang, vi taler med dem.

— Annette Lambrecht, socialpædagog og ungebehandler ved Center for Afhængighed i Guldborgsund Kommune

Indblik i børnenes adfærd

Når børnene kommer hertil, ved vi jo ikke, hvad der er gået forud, og hvordan de er skruet sammen. Men mentaliseringsprocessen bliver virkelig forstærket af så intenst et forløb, og jeg har fået et enormt indblik i børnenes tankemåde og adfærd. Det er unikt og noget, vi tager med i det videre arbejde.

— Marianne Kristiansen, familieplejer

EVALUERING



En faglig øjenåbner – på godt og ondt

Takket være dygtige socialpædagoger er kaos og nedlukning blevet vendt til nærvær og struktur. Efter tre måneders coronakrise er det nu tid til at samle op på de positive erfaringer. **Lad ikke krisen gå til spilde, lyder budskabet fra eksperter**

TEKST
LEA
HOLTZE
///
ILLUSTRATION
GITTE
SKOV

HJERTEVARME krammere på afstand. Dagsaktiviteter og skolegang sluset ind i boenheder. Og socialpædagogisk støtte på virtuelle gåture.

Der er ingen tvivl om, at det har været udfordrende at være socialpædagog de seneste tre måneder, hvor der har været brug for kreative løsninger på, hvordan man leverer relationsarbejde og støtte til nogle af samfundets aller mest udsatte – på afstand.

Men der er heller ingen tvivl om, at det har været lærerigt.

Fire ud af fem socialpædagoger har fået ny faglig viden under corona, viser svar fra Socialpædagogernes medlemspanel. Og hos den private konsulentvirksomhed Etikos, som bl.a. rådgiver socialpædagogiske arbejdspladser i arbejdet med etik, kultur og læringsopsamling, bekræfter man oplevelsen.

Læring på godt og ondt

De seneste måneder har konsulent i Etikos Uffe Lund talt med en masse ledere på socialområdet

om nogle af de dilemmaer, krisen har skabt. Bosteder har fx oplevet, at tiden gjorde borgerne mindre selvstændige, men at nærværet var større. »»

Nogle borgere trives bedre under nedlukning

Under corona er der færre borgere og medarbejdere i aktivitetscentret, og det er de samme medarbejdere, borgerne er sammen med hele dagen. Det profiterer nogle af dem med autisme af, fordi der er en anden ro – der er færre udbrud, og der dannes nogle stærkere relationer. Så efter krisen skal vi tale om, hvordan vi deler os op og får skabt noget tilsvarende, selvom vi er flere i huset.

— Ann Minet Andersen, socialpædagog og TR på Sølund Aktivitetscenter

– Man har været nødt til at gøre mere for borgerne og begrænse deres frihed. Det giver minder om 'det gamle paradigme'. Omvendt har der ikke været fokus på handleplaner, ligesom mange aktiviteter har været lukket ned, og medarbejderne har været tæt på borgerne hele dagen. Det individuelle fokus er virkelig styrket, og nogle borgere er ligefrem blomstret op. Den læring er helt vildt afgørende, siger han.

På bostøtteområdet har hverdagen også været spækket med dilemmaer – gode såvel som dårlige erfaringer at tage med videre, fortæller Uffe Lund:

– Bostøtte over telefonen har været rigtig svært. Og den store bekymring er, hvad det får af betydning på længere sigt. Omvendt har nogle borgere været mere selv-hjulpne end forventet, i takt med at de har haft mere styring på, hvornår og hvordan de gerne ville hjælpes.

Skrup op for pædagogikken
I takt med at man gik i gang med at finde opskriften på

socialpædagogisk arbejde under en coronakrise, er mange faglige spørgsmål naturligt dukket op. Og i løbet af de første par måneder modtog den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) godt 2.800 opkald fra socialpædagoger, ledere og andre med socialfaglige spørgsmål.

Telefonerne har i særlig grad kimet, hver gang myndighederne har sendt nye retningslinjer ud – først med spørgsmål om smittefare, hygiejne og testmuligheder, senere om magtanvendelser og besøgsrestriktioner – og til sidst om genåbning og lempelse af besøgsrestriktioner.

Nu forstår vi hinanden

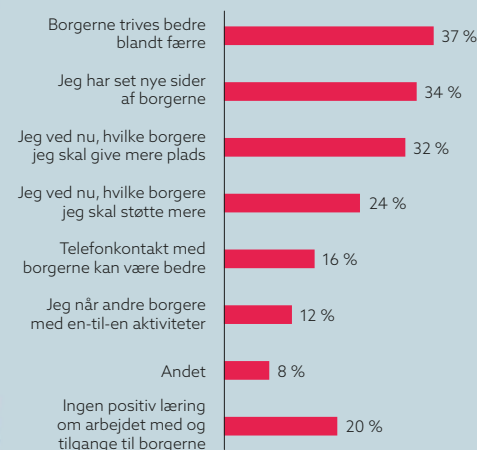
Da aktivitetstilbuddet lukkede ned, blev vi spredt ud i boenhederne for at hjælpe til. Nu har jeg fået øjnene meget mere op for medarbejderne i boenhedernes hverdag. Det, håber jeg, vi kan bruge i vores arbejde efter corona, for tidligere har det været lidt 'dem og os'. Det vil gøre det nemmere at kommunikere og videndele, når vi nu forstår hinanden.

— Inge Petersen, socialpædagog på Sølund Aktivitetscenter



Ny faglig viden

Fire ud af fem socialpædagoger har fået ny faglig viden under corona, viser svar fra Socialpædagogernes medlemspanel.



Nye arbejdsgange

Godt ni ud af ti har under corona haft positive erfaringer med nye måder at arbejde på, viser svar fra Socialpædagogernes medlemspanel.



KILDE: SOCIALPÆDAGOGERNES MEDLEMSPULS – ET DIGITALT MEDLEMSPANEL, HVOR CA. 3.000 MEDLEMMER SVARER PÅ SPØRGSMÅL OM FAGLIGHED OG ARBEJDSFORHOLD

Jeg har lært nye sider at kende

Som bostøtte arbejder jeg ud fra klare indsatsplaner for borgerne – også under corona. Men når samtalen med dem foregår over telefonen, reflekterer jeg anderledes og stiller andre spørgsmål. Det giver nye vinkler – ligesom det gør, når man fx laver et bostøtteskift. Det har fx været en øjenåbner, hvor meget vores borgere egentlig kan. Det giver viden om, hvor vi kan trække os lidt.

— Tinna Skjøtt Bach, socialpædagog og bostøtte ved Pædagogik og Socialpsykiatri i Mariagerfjord Kommune

En af dem, der har givet svar, er Annette Møller, som er VISO-specialist inden for autismespektrumforstyrrelser og afdelingsleder hos Autismecenter Nord-Bo. Hun har oplevet borgere, der trivedes bedre i det selvisolerende samfund såvel som borgere, der har udviklet mere angst og OCD-adfærd under nedlukningen.

– Når man har autisme, kan man ofte være konkret tænkende, og så giver talen om at være sammen på afstand overhovedet ikke mening. Samtidig gav sundhedsmyndighedernes retningslinjer ingen svar på, hvordan man skulle ar- >>>

Sådan lærer I af coronatiden

Nedsæt en arbejdsgruppe

Det er ikke nok, at hver afdeling gør sine egne erfaringer. Hele organisationen skal trække i samme retning. Derfor skal ledere og medarbejdere på tværs af faggrupper og tilbud være repræsenteret i et læringsopsamlings-team.

Saml op undervejs

Man kan dårligt tale om, at vi er på den anden side af coronakrisen endnu, men man falder hurtigt tilbage i gamle vaner og mønstre. Derfor er det en god idé at samle op på læring, imens man står i det.

Tag fat i dilemmaerne

Det er vigtigt ikke kun at lære af solstrålehistorierne. I skal ned under overfladen og tale om årsagen til effekterne af det, I har gjort anderledes, og de dilemmaer, I har oplevet. Her kan værdier støde sammen og metoder trække i positiv og negativ retning.

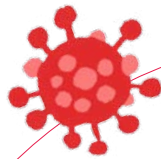
Husk borgerne

Spørg også nogle borgere og pårørende, hvad de mener, har været godt og skidt under coronakrisen.

Prøv det af

Identificér nogle konkrete løsninger, metoder eller måder at samarbejde, som skal prøves af i hele organisationen. Aftal, hvem der gør hvad og hvornår. Og tænk det som et eksperiment, I følger op på.

KILDE: UFFE LUND,
KULTURKONSULENT I ETIKOS



Jeg når dem, jeg ellers ikke når

Som aktivitetspædagog er jeg ansat til at skabe livsglæde og stjernestunder, men alle fællesaktiviteter er lukket ned. I stedet har jeg skabt en hverdag med en-til-en kontakt. Jeg er fx gået i pendulfart frem og tilbage til stranden med beboere. På den måde bliver mine kolleger aflastet, og jeg er nået ud til beboere, der ikke kan rumme de store fællesaktiviteter. Dem har jeg fået mere øje på i denne her tid. Så jeg vil prøve at sætte tid af til det hver dag, så mine kolleger kan udpege, hvem der har behov for lidt ekstra omsorg.

— Britta Seifert, socialpædagog på plejecentret
Esehuset for borgere med demens

bejde pædagogisk. Derfor har jeg rådgivet om, at man skruede op for autismpædagogikken, og har hjulpet med at lave pædagogiske instrukser på det. De kan fremadrettet tages frem, når noget uforudset sker, fortæller hun.

Modig ledelse

Grunden til, at det er lykkedes socialpædagoger at skabe en ny hverdag for landets udsatte borgere og lave relationsarbejde på afstand, er, at grundfagligheden er i orden, understreger Annette Møller. Den opfattelse deler Bo Møllerup, der er direktør for interesseorganisationen Socialt Lederforum.

– Det har været en fuldstændig unik periode. Opfindsomheden har været rørende. Og der er ingen tvivl om, at det har bragt medarbejdere, ledere og borgere tættere

sammen, fordi man har været så vigtige for hinanden, siger han.

For ham at se er det lykkedes, fordi lederne har vist tillid og haft modet til at give slip og lade medarbejderne arbejde, mens lederne selv har sørget for, at rammerne for socialpædagogik har været de bedst mulige under de svære betingelser. Det er vejen frem, mener han.

Lyt til fronten

Erhvervspsykolog og organisationskonsulent Helen Eriksen kunne ikke være mere enig. Hun hjælper arbejdspladser gennem forandringsprocesser og har gennem coronakrisen rådgivet arbejdspladser inden for sundheds- og socialområdet.

For hende at se er der nu tre afgørende ting at tage med videre. Den første er: Lyt til frontlinjen.

TRIO'en er rykket tættere sammen

Behovet for et levende TRIO-samarbejde har været endnu større i den her periode. Og det har været et krav fra sektorchefen, at TRIO'en rykkede tæt sammen. Vi har holdt møder mindst hver 14. dag, og jeg er blevet taget med på råd i rigtig mange situationer. Alles stemmer har været vigtige, og det har givet følelsen af, at vi står sammen om det her, og en større forståelse for hinandens indspark. Det skal vi helt klart tage med videre.

— Lene Andersen, socialpædagog
og FTR i Herning Kommunes
Handicap og Psykiatri

– Beslutninger har pludselig ikke skullet igennem 19 udvalg. Man har lyttet til frontlinjens behov og har fundet ud af, hvordan ting kunne lade sig gøre på tværs af siloer og tætte skodder. Selvorganiseringen er virkelig blomstret, og derfor er der sket kvantespring, siger Helen Eriksen.

Den anden positive erfaring af coronakrisen er det tværfaglige samarbejde, der har slået ring omkring problemerne, mener hun. Og som den måske vigtigste erfaring har der for det tredje været mere fokus på kerneopgaven.

– Fordi det gjaldt liv og død, har man ladet hånt om målstyring, re-

gistreringer og alt, hvad new public management har ført med sig. Selvfølgelig skal vi leve op til krav, men det er jo helt vildt at se, hvad der blomstrer op, når mennesker får lov til at gøre det, de er gode til. Det ville da være rendyrket dumt at gå tilbage, siger hun.

I stedet skal medarbejdere og ledere nu tale sammen om, hvad der har fungeret, hvordan det kan fortsætte – og hvad det kræver.

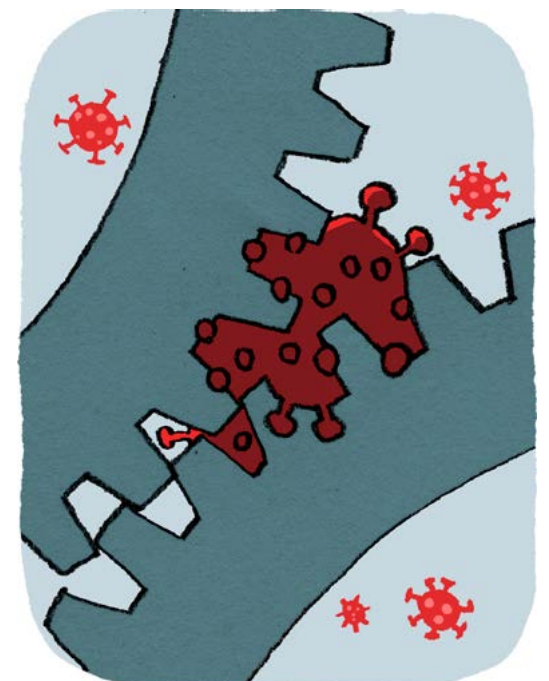
– Man har fået en udvikling forærende, der ville have kostet kassen i udviklingskonsulenter. Frøene er sået, nu skal vi vande dem og give dem navne, siger hun. ×



Farvel og tak corona

Selvom coronakrisen har været en lærerig tid mange steder, har hverdagen været svær for borgere såvel som socialpædagoger. **Her er, hvad du sikkert ikke kommer til at savne:**

- Lukkede beskæftigelses- og fritidsaktiviteter
- Besøgsforbud, der efterlader borgerne med store savn
- Relationsarbejde på to meters afstand
- Uvisheden om, hvornår hverdagen vender tilbage
- Savnet af socialt samvær med kolleger
- Mulighed for skift
- Frygten for smitte
- Og meget andet ...



Står du i et fagligt dilemma,
så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

ja!

TEKST
MARIA
RØRBÆK

///
FOTO
RICKY
JOHN
MOLLOY,
SØREN
KJELDGAARD

» ER DET OKAY AT RYGE MED BORGERNE?

Omkring halvdelen af landets kommuner tillader stadig røg i arbejdstiden. Men er det i orden for socialpædagoger at ryge sammen med borgerne, hvis der ikke er et forbud? **Sofie Saxe Olsen** og **Petrusca Grimm** er uenige



Sofie Saxe Olsen, socialpædagog på det socialpsykiatriske botilbud Kløverengen i Vallensbæk

Selvfølgelig behøver du ikke stå med en cigaret i hånden for at føre en god samtale, men i nogle tilfælde kan cigaretten virke som det fælles tredje. For nogle år siden arbejdede jeg i caféen på et socialpsykiatrisk bosted, hvor jeg holdt rygepauser med brugerne. Det gjorde noget godt for vores

relation. De åbnede sig mere op for mig og kunne nemmere tale om svære ting. Måske fordi jeg som ryger stod frem som et uperfekt menneske i stedet for at fremstå som samfundets forlængede arm og et glansbillede af den pletfri samfundsborger. Det passer i hvert fald med det, jeg lærte, da jeg

som pædagogstuderende lavede en undersøgelse blandt brugere på forsorgshjem og botilbud. Vi spurgte, hvad der er det vigtigste som socialpædagog, og de svarede: at man kan se og mærke, at socialpædagogen også er et menneske.

Omvendt gik det ud over relationen, da der blev indført rygeforbud for personalet på caféen. Jeg virkede mindre autentisk, når jeg kiggede på, mens brugerne røg – for de vidste jo godt, at jeg også selv var ryger.

FREMMER
RELATIONEN

- Rygepauser kan skabe fællesskab
- Som ryger viser du dig som et menneske

ER
SUNDHEDSSKADELIGT

- Man skal være det gode eksempel
- Fremviser negativ adfærd, der kan kopieres

Petrusca Grimm, bostøtte/familieplejer for en ung mand med autisme, der bor i hendes hjem

Jeg er selv festryger, men jeg ryger ikke sammen med den unge mand, jeg er bostøtte for – og jeg røg ikke med brugerne, da jeg arbejdede på døgninginstitution. Simpelthen fordi jeg ikke vil fremvise en negativ adfærd, som de måske

kopierer. I mine øjne er spørgsmålet ikke, om du skal være en rollemodel, ligesom du er i omsorgsarbejdet. Du er en rollemodel, hvad enten du vil det eller ej. Og derfor skal du prøve at være et godt eksempel. Ikke kun i forhold til røg, men også

i forhold til fx kost, hygiejne, sprogbrug osv. Det betyder ikke, at du skal sætte dig selv op på en piedestal, men du skal i hvert fald ikke gå foran og vise den dårlige vej. Og når det gælder rygning, er der jo ingen tvivl om, at det er sundhedsskadeligt. Når det er sagt, kan du ikke

altid være perfekt – og som plejefamilie må der gælde lidt videre rammer, fordi man jo er sammen 24-7. Jeg vil ikke selv ryge sammen med plejebørn, men det må være op til andre, om de vil gøre det – dog vil jeg bestemt ikke anbefale det.

nej!

Den nød- vendige nærhed

Hold afstand.
Undgå fysisk kontakt,
har det heddet de seneste par måneder.
Men for mange udsatte borgere har behovet
for nærhed og berøring været større end
nogensinde før – i en tid hvor de har måttet
undvære kærtegn og kram fra deres nære.
Vi har besøgt to arbejdspladser for at
opleve, hvordan socialpædagoger
**bruger deres faglighed til at give
sårbare mennesker omsorg,
nærhed og kropskontakt**

TEKST
TINA LØVBOM PETERSEN
///
FOTO
SOFIA BUSK

Følesansen

På Geelsgårdskolen har børnene svære funktionsnedsættelser, og de har massivt brug for at få stimuleret følesansen gennem fysisk kontakt. – Selvfølgelig er vi lidt mere sparsomme med krammere pga. corona. Men følelsen af at blive holdt om skal børnene ikke undvære, fortæller socialpædagog Majbritt Jensen.



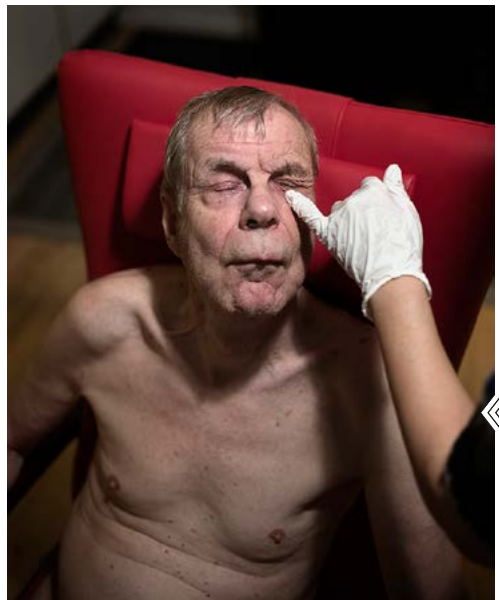


Ritual

På botilbuddet Kamager er socialpædagog Susan Buchard i gang med en af de faste aftenrutiner. En borger, som er spastisk og har mange smerter i sin krop, får hver aften massage, før han skal sove. – Den tætte en-til-en kontakt giver ham mere ro, end vi nogensinde har oplevet. Han falder til ro – og berøringerne hjælper ham til at mærke sin krop, fortæller hun.

Fodmassage

– Vi starter med et fodbad, og så kommer jeg og smører dine fødder ind i creme, siger socialpædagog Susan Buchard til en beboer, som skal have fodmassage. Hun har som alle andre et behov for at blive rørt ved – og på Kamager er berøring meget mere end personlig pleje. Det er følelsen af at mærke sin krop og mærke, at man er til.



Helt tæt

For børn med nedsat syn og hørelse er det nødvendigt at komme helt tæt på, for at man kan kommunikere. – Med corona gør vi lidt ekstra ud af det, når vi holder hånd og giver et kram. Så vasker vi hænder eller spritter af bagefter og laver en leg ud af det, lyder det fra socialpædagog Majbritt Jensen.



Nænsomhed

En ældre mand får hver aften dryppet øjne pga. grøn stær. Hans hverdag er plaget af mange indre dæmoner, fortæller socialpædagog Susan Buchard. – Vores fornemste opgave er at oversætte og dosere den enkelte borgers behov til handling. Og for denne borger gør dette faste aftenritual ham tryk, rolig og afslappet.

Tilgængelig

Mimik, god øjenkontakt, et fast tag i hænderne – alt sammen viser børnene, at ‘jeg er her for dig’. – Det er vigtigt i en tid, hvor mange børn måske har svært ved at forstå, at de ikke kan sidde på skødet og kramme helt, som de plejer, siger afdelingsleder på Geelsgårdskolen Helena Falkentoft.



Tyngdefølelse

Socialpædagog Majbritt Jensen bruger en stor blød bold til at massere et af de børn, som har brug for forholdsvis hårde berøringer, for at hun kan mærke sin krop.



Sangleg

‘Hej hej lille fod, er du stået op?’ synger Majbritt Jensen, mens hun blidt masserer fødder, ben, arme og overkrop. – Man bruger sig selv ekstremt meget, når man skal kompensere for de ting, vi ikke må pga. corona. Og her er sang og mimik fantastisk.



Sensorisk

Et godt alternativ til en krammer er en kædevest, der med sin tyngde giver sensoriske input til kroppen. – Det gør det lettere for pigen her både at mærke sig selv – og mærke, hvor jeg er henne, fortæller socialpædagog på Geelsgårdskolen Signe Mejdahl.

Fysisk nærvær afgørende

I Kastrup ligger Kamager – et botilbud for mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser – og i Virum ligger Geelsgårdskolen – en specialskole for børn med svære funktionsnedsættelser af fysisk, psykisk og sansemæssig karakter.

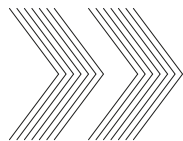
Begge er tilbud under Den Sociale Virksomhed i Region Hovedstaden. Og begge steder har medarbejderne under coronanedlukning skullet forholde sig til, hvordan man skaber nærhed, tryghed og samvær med borgerne – og samtidig følger myndighedernes anbefalinger om at holde afstand og undgå for meget fysisk kontakt.



Ud over formandens beretning og beretningsdebat-
ten skal kongressen blandt andet beslutte forbundets
politiske fokusområder for 2021-2022, vedtage de
økonomiske retningslinjer for 2022-2023 samt de
frikøbtes lønninger og behandle eventuelle organi-
satoriske og vedtægtsmæssige forslag. Kongressen
afsluttes med valg til de poster, der fremgår af dags-
ordenens punkt 9 og 10.

Jf. vedtægternes § 16, stk. 3, skal forslag fra kongres-
delegerede, der ønskes behandlet på kongressen, være
forbundssekretariatet i hænde senest mandag den
5. oktober 2018 kl. 12.00. Forslag skal være forsynet
med navn og medlemsnummer/medlemmets cpr. nr.

Kongresdelegationen udgøres af medlemmer valgt
på kredsgeneralforsamlingerne og forbundets forret-
ningsudvalg. Kongressen er desuden åben for ordinæ-
re medlemmer, der for egen regning ønsker
at overvære kongressens forhandlinger.



Socialpædagogikken gør mig til en stærk sparringspartner for andre faggrupper

TEKST TRINE WIESE /// FOTO MICHAEL DROST-HANSEN



Hvorfor ville du være leder på sundhedsområdet?

Under min Master i offentlig ledelse fik jeg øjnene op for, at jeg kunne bruge min ledelse andre steder end i psykiatri og handicap. Jeg søgte og fik et lederjob på ældreområdet i den kommune, jeg var i. Jeg kendte ledelseskulturen, og de kendte mig. Jeg var midt i et kemoforløb og var til samtale med mit skaldede hoved, så en anden kommune havde nok været tøvende over for at ansætte mig.

Hvordan bruger du socialpædagogikken i dit lederjob?

Både en socialpædagog og en leder må arbejde relationelt og have en grundlæggende respekt for mennesker, og hvad mennesker kan byde ind med. Hvis ikke respekten er til stede, bliver relationen ufrugtbar, og du fungerer ikke som sparringspartner og kan heller ikke bidrage til at skabe en større forståelse og et bedre samarbejde mellem forskellige faggrupper.

Hvordan var skiftet?

Jeg er ikke tæt på driften, men jeg leder andre ledere. Og det var og er spændende at skulle forstå perspektiverne hos ledere, der er rundet af et andet fag end mit eget. Men når man er leder på et strategisk niveau, er det til en vis udstrækning ligegyldigt hvor. Ledelse handler altid om at leve op til en organisations mål, forstå mennesker og få mennesker til at fungere.



Dorthe Iversen
58 år

- 2019
Distriktsleder, Hjemme- og Sygeplejen, Ikast-Brande Kommune
- 2011-2016
Master i offentlig ledelse, SDU
- 2015
Distriktsleder, Ældreområdet, Ikast-Brande
- 2008
Områdeleder, Psykiatri og Handicap, Ikast-Brande
- 2007
Leder af det specialpædagogiske tilbud Brande Åcenter
- 1989
Socialpædagog, Skovbjergparken, Ringkøbing Amt

Hvordan er det at lede sundhedsfaglige ledere?

Jeg er ikke fagligt stærk på sygeplejeområdet. Men jeg er stærk på det socialpædagogiske og ledelsesmæssige, og det betyder, at de sygeplejefaglige ledere må forklare og begrunde deres faglighed over for mig. Fordi jeg ikke er opvokset med sundhedsfagligheden, kan jeg åbent og uden faglig forforståelse spørge ind. Det er en effektiv tryktest: Holder det, eller holder det ikke? Dermed får vi altid forskellige perspektiver, hvilket kvalificerer og styrker vores beslutninger.

Hvad er din største jobudfordring?

Det er den fortsatte forventning om, at jeg som leder kan effektivisere og skære i budgetterne. Der er et større og større gab mellem borgernes forventninger til det offentlige og muligheden for at imødekomme dem.

Hvad er det bedste i dit lederjob?

At se lederne vokse. At opleve, hvordan jeg kan støtte dem i at blive stærke i deres arbejde. Det er også fedt, når vi lykkes på tværs af enheder og fagligheder, som når fx sygeplejersker og hjemmeplejen finder løsninger sammen.

Hvad er dit råd til socialpædagogen, der vil være leder på sundhedsområdet?

Bliv i første omgang leder inden for det fag, du er uddannet i. Så har du din fagfaglighed at stå på, mens du øver dig som leder. ×



Leder for socialpædagoger **leder for sundhedsfaglige**

Socialpædagog Dorthe Iversen tog springet fra jobbet som områdeleder i Psykiatri og Handicap i Ikast-Brande Kommune til stillingen som distriktsleder på ældreområdet og siden i Hjemme- og Sygeplejen.

Job- og karriererådgivningen tilbyder gode råd og sparring til dig, der overvejer at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på **7248 6060**
eller bestil tid til en samtale på **7248 6000**



Lene Ørum om Emilie From Petersen

FOTO: PRIVAT

Det jeg ser

Lene Ørum er mor til Magnus, som bor på botilbuddet Skelhøj, hvor socialpædagog **Emilie From Petersen** arbejder

EMILIE MØDER OS I DET SVÆRE

Magnus har en psykiatrisk overbygning til sine hjerne-skader. Da han flyttede ind, gik Emilie i gang med at udvikle den neuropædagogiske tilgang til ham – bl.a. nogle faste strategier, som Magnus har brug for, når tankerne myldrer.

Hvis der fx er personale på hans skema, som han ikke er tryk ved, gentager hun stille og roligt: 'Jeg kan høre, det er svært lige nu, det kan desværre ikke være anderledes den dag, jeg hjælper dig med en plan over, hvad I kan lave sammen den dag.' Så hun møder ham i, at det er svært – og italesætter de tidligere positive oplevelser og erfaringer, Magnus har fra lignende episoder. Magnus genkender strategierne og kan slappe af.

Jeg er benovet over, at hun altid kan holde fast på sin rolige måde, hvor jeg som mor kommer til at afvige strategien, hvis han er meget urolig og frustreret. Jeg hører aldrig for det – så får Emilie reguleret tilbage.

Desuden er hun anerkendende og møder Magnus med stor respekt, uanset hvad han kommer med. Og ligesådan med kontakten med mig – selvom jeg kan blive personlig og berørt, møder hun mig altid professionelt og med forståelse.

Hørt!

Det giver et kæmpe både fysisk og psykisk overskud at være en del af at synge noget – at være en del af et fællesskab. Og føle, at vi har noget sammen her. Ikke nok med at den halvsidelammede pludselig begynder at danse, vugge og klappe, hvilket hånden måske ikke kunne, men det gør den pludselig alligevel. Jeg kan bare mærke, at deres hjerte banker for det, og de vil det bare så meget.

— **Marianne Fog Martinsen**, socialpædagog Tagdækkervej, på Facebook, hvor hun fortæller om den årlige Tagdækker Musikfestival, der i år har ti-års jubilæum

Øjeblikket



» **'Skriv alle dine begrænsende overbevisninger om dig selv,'** siger jeg til den unge kvinde. Vi sidder på hendes værelse på den socialpsykiatriske døgninstitution, hvor hun er i behandling. Vi skal lave en øvelse, hvor hun først skriver alle sine begrænsende overbevisninger – og bagefter det modsatte. Hun har skrevet 'Jeg er ikke vigtig for nogen' og kigger spørgende på mig, da hun skal skrive det modsatte. 'Du kan jo skrive, at du er vigtig for dig selv?' foreslår jeg. Hun smiler stort. Hun kan godt lide, at den positive overbevisning ikke handler om andre, men faktisk bare om hende selv. Jeg beder hende om at kigge sig selv i spejlet og læse de positive sætninger højt. Det er grænseoverskridende, og i starten griner hun over situationen. Men efter de første fem sætninger har hun knækket koden. Hun kigger sig i spejlet og siger: 'Jeg er vigtig for mig selv.'

— **Helle Trier**, socialpædagog på en socialpsykiatrisk behandlingsinstitution for unge